

## **KUTSESTANDARD**

---

Rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal II	17-22022013-1.13/4s EKR tase 4
Rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal III	17-22022013-1.14/4s EKR tase 5
Rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal IV	17-22022013-1.15/4s EKR tase 6
Rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal V	17-22022013-1.16/4s EKR tase 7

# **RAHVAKUNSTI- JA KÄSITÖÖMEISTER PUIDUTÖÖ ALAL II, III, IV, V**

---

---

## **RAHVAKUNSTI JA KÄSITÖÖ KUTSENÕUKOGU**

## EESSÕNA

Eesti kutsekvalifikatsiooni süsteemis määratletakse kutsekvalifikatsiooni nõudeid viiel tasemel. I tase on madalaim ja V tase kõrgeim (vt lisa A –Terminid). Kõik kutsed ei eelda kutsekvalifikatsiooni tasemete fikseerimist I kuni V tasemeni. Iga konkreetse kutse kvalifikatsioonitasemed, sealhulgas vajaduse korral ka haridusnõuded, määrab kindlaks kutsenõukogu.

Käesolev kutsestandard sisaldab asjaomaste institutsioonide vahel kokkulepitud nõudeid rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal II, III, IV ja V kutsekvalifikatsioonile.

Kutsestandardi koostas Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu moodustatud töörühm koosseisus:

Mari Viik Tallinna Rocca al Mare Kool  
Raul Erdel Eesti Kunstiakadeemia

Ajavahemikus 22 märts – 12 aprill 2005 a viidi läbi kutsestandardi kavandi arvamusküsitlus.

Kutsestandardi lõppredaktsiooni koostamisel on töörühm arvestanud arvamusküsitlustel tehtud ettepanekuid ja märkusi.

Käesolev kutsestandard on koostatud uustöötlusena.

Käesoleva kutsestandardi jõustumisel kaotab kehtivuse 27. aprilli 2012. a Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu otsusega nr. 11 kinnitatud rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal II, tase 4<sup>1</sup>, III, tase 5, IV, tase 6, V, tase 7 kutsestandard.

Käesolev rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal II, tase 4, III, tase 5, IV, tase 6, V, tase 7 kutsestandard on kinnitatud 22. veebruari 2013. a Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu otsusega nr. 13.

Kutsestandardis määratletud kutsekvalifikatsioonid on kantud kutseregistrisse.

---

<sup>1</sup> EKR- Eesti kvalifikatsiooniraamistik. Tasemekirjeldused vt Kutseseadus lisa 1

## 1 KASUTUSALA

Kutsestandardite kasutusala on järgmine:

- 1) töötajate kutsekvalifikatsiooni nõuete määramine
- 2) õppekavade, koolitusprogrammide väljatöötamine
- 3) eksaminõuete väljatöötamine, kutsekvalifikatsiooni tõendamine ja hindamine
- 4) aluse andmine rahvusvaheliste kutsekvalifikatsiooni tõendavate dokumentide võrdlemiseks

## 2 KUTSESTANDARDIGA SEONDUVAD STATISTILISED KOODID

Eesti Majanduse Tegevusalade Klassifikaatori<sup>2</sup> järgi seondub puidutöölane rahvakunst ja -käsitöö puidutööstuse ja puittoodete tootmise valdkonnaga, kood DD. Ametite Klassifikaatori<sup>3</sup> järgi kuulub puidutööala rahvakunsti ja käsitöömeister 7. pearühma “Oskus- ja käsitöölised”, kood 73.

## 3 KUTSENIMETUS JA KUTSEKVALIFIKATSIOONI TASE

Eesti keeles:	Rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutöö alal (Puidutöömeister) II, III, IV, V
Spetsialiseerumised:	tünnid haabjad korvid laastutööd vitsatööd suveniirid mänguasjad tohutööd mööbel tööriistad
Inglise keeles:	Joiner II, III, IV, V
Vene keeles:	Мастер по дереву, плотник II, III, IV, V

## 4 KUTSEKIRJELDUS

Rahvakunsti- ja käsitöömeister puidutööalal (edaspidi puidutöömeister) tunneb ja hindab käsitöötraditsioone. Traditsioonilises rahvakunstis avalduvad väärtused, milleks on kooskõla looduse- ja elurütmidega, ilutunnetus, funktsionaalne ja säästlik materjalikasutus, sobivus keskkonnaga, võivad olla ka tänapäeval elamuslikuks toeks ja inspiratsiooniallikaks. Puidutöömeister valmistab traditsioonilisel rahvakunstil ja uusloomingulisel käsitööl (vt lisa A) põhinevaid kvaliteetseid käsitööesemeid, mis lähtuvad vajadustest muuta elukeskkonda esteetilisemaks, tervislikumaks, elamuslikumaks ja toimivamaks.

Puidutöömeister tunneb oma valdkonnas kasutatavaid käsitöötehnikaid ja materjale. Ta oskab kasutada vastavaid töövahendeid ning valdab erinevaid

<sup>2</sup> Statistical classification of economics activities in the European Community (NACE) eestistatud versioon

<sup>3</sup> International Standard Classification of Occupations (ISCO-88) eestistatud versioon

töövõtteid. Puidutöömeistril iseloomustab püsivus, loovus, õpivalmidus, vastutustunne ja väarikus, oma töös juhindub ta käsitöömeistri kutse-eeetika põhimõtetest, vt lisa E. **Puidutöömeister II** on võimeline juhiste järgi valmistama kvaliteetseid puidust esemeid (konstruktsioone, seadmeid). Kutsekvalifikatsiooni taotlemise eelduseks on erialased kutseoskused. **Puidutöömeister III** on võimeline juhiste või eeskujude järgi valmistama kvaliteetseid puidust esemeid ning rahvakunstiesemete analooge (eeldab võimet mõista puidust eseme valmistamise põhvõtteid ning konstruktsiooni ja kasutuse loogikat).

Kutsekvalifikatsiooni taotlemise eeldused on:

4 a erialase töö kogemus ja erialane täiendkoolitus **või** erialane kutseharidus, erialane täiendkoolitus ja 2 a erialase töö kogemus **Puidutöömeister IV** teeb kvaliteetset ja isikupärast käsitööd. Ta on puidust unikaalsete või väikesarjade looja ja teostaja ja/või

oskab valmistada puidust rahvakunstiesemete või konstruktsioonide, seadmete kõrgetasemelisi koopiaid ja rekonstruktsioone, mis eeldab nt hävimisohus töövõtete meisterlikku valdamist ning valmistamis- ja kasutusloogika analüüsi. Puidutöömeistri looming on avalik: (nt esitatuna näitustel, konkurssidel, õppepäevadel jne);

Puidutöömeistril on oskus ja tahe juhendada. Kutsekvalifikatsiooni taotlemise eeldused on:

6 a erialase töö kogemus ja erialane täiendkoolitus **või** erialane kutseharidus, erialane täiendkoolitus ja 4 a erialase töö kogemus **või** erialane kõrgharidus ja 2 a erialase töö kogemus.

**Puidutöömeister V** on silmapaistev puidutöö spetsialist ja looja, kelle tegevusel on sügav ning positiivne mõju puidutöölase rahvakunsti ja -käsitöö arengule. Ta teeb kvaliteetset käsitööd ja oskab traditsioonidele ja oma kogemusele toetudes loovalt ning eesmärgipäraselt kombineerida töövõtteid ja materjale. Puidutöömeistri looming ja tegevus on avalik (nt tegeleb koolituse või õppekirjanduse avaldamisega, esineb näitustel, õppepäevadel).

Kutsekvalifikatsiooni taotlemise eeldused on:

12 a kutsealase töökogemus ja erialane täiendkoolitus **või** erialane kutseharidus, erialane täiendkoolitus ja 10 a erialane töökogemus **või** erialane kõrgharidus, erialane täiendkoolitus ja 6 a erialase töö kogemus

Puidutöömeistri kutsekvalifikatsioonide taotlemise täpsustatud nõuded kehtestatakse Eesti Rahvakunsti ja Käsitöö Liidu kutsekvalifikatsioonide omistamise korras.

## 5 KUTSEOSKUSNÕUDED Üldoskused ja –teadmised (vt lisa B)

Kutse-eeetika (vt lisa E)

Suhtlemisoskus – II algtase; III-V kesktase

Töökeskkonna ohutus ja säästev eluviis

- 1) tööohutus
- 2) töötervishoid
- 3) tööhügieen
- 4) jäätmekäitlus
- 5) esmaabi

Keeleoskus (vt lisa C)

1) eesti keel – A1

2) üks võõrkeel – A1 (nõue kehtib käsitöölisele-ettevõtjale)

Arvuti kasutamine – AO7 (vt lisa D) (nõue kehtib käsitöölisele-ettevõtjale)

Kutsealaga seotud õigusaktid n. autoriõigus, tarbijakaitseseadus jm.

Majanduse põhimõisted (nõue kehtib käsitöölisele-ettevõtjale)

Ettevõtluse põhialused (nõue kehtib käsitöölisele-ettevõtjale)

Füüsilisest isikust ettevõtja ja väikeettevõtja õigused ja kohustused (nõue kehtib käsitöölisele-ettevõtjale)

## **5.2 Põhioskused ja –teadmised**

### **5.2.1 Ajalugu**

1) traditsiooniline käsitöö maal ja linnas 18. ja 19.saj. Eestis.

2) maakäsitöö ja kodutööndus.

3) tähtsamad tööriistad ja puidutöetehnikad rahvakultuuris.

4) tähtsamad puidust esemed rahvakultuuris.

5) kompositsioon, dekoor ja proportsioonid rahvapärases puidutöös.

### **5.2.2 Materjaliõpetus ja tehnoloogia valitud erialal**

1) käsitöömeistri poolt valmistatud esemete hooldus.

2) puiduliigid, nende omadused ja kasutus traditsioonis ja tänapäeval.

3) viimistluse võimalused ja viimistlusmaterjalid.

4) puidutöetehnikaid

5) puitseotiseid

6) puitsemetele vormi andmisest.

### **5.2.3 Käsitööesemete valmistamise oskus (vähemalt ühel alal)**

1) tünnid

2) haabjad

3) korvid

4) laastutööd

5) vitsatööd

6) suveniirid

7) mänguasjad

8) tohutööd

9) mööbel

10) tööriistad

### **5.2.4 Analüüsi- ja sünteesimisoskus (IV-V)**

1) eseme valmistusviisi valik

2) eseme kvaliteeti mõjutavad tegurid

3) eseme funktsionaalsus, elamuslikkus ja sobivus keskkonda

4) käsitöö koht tänapäeva maailmas

### **5.2.5 Ressursside säästlik ja ratsionaalne kasutamine**

### **5.2.6 Eesmärgipäraste töövahendite ja materjalide valimine, kasutamine ja korrashoid**

### **5.2.7 Materjalikulu ja tööaja arvestamine**

### **5.2.8 Puidust käsitöötoote hinna kalkuleerimine**

### **5.2.9 Teiste töö korraldamine ja juhendamine (IV-V)**

## **5.3 Lisaoskused- ja teadmised**

### **5.3.1 Erialased arvutioskused**

### **5.3.2 Fototöötlus ja arvutikujundus**

### **5.3.3 Vähelevinud ja hävimisohus traditsioonilised tehnikad**

#### **5.4 Isikuomadused ja võimed**

- 1) täpsus
- 2) püsivus
- 3) visuaalne mälu
- 4) käeline osavus
- 5) loovus
- 6) loogiline mõtlemine
- 7) õpivalmidus
- 8) koostöövalmidus

#### **6 KEHTIVUSAEG**

Kutsestandard kehtib kuni 01.01.2014. Vastavalt vajadusele võib kutsestandardit muuta enne kehtivusaja lõppu.

## TERMINID

### KUTSEKVALIFIKATSIOONI SÜSTEEMI TERMINID

Kutsestandard – dokument, mis määrab kindlaks kutsekvalifikatsioonist tulenevad nõuded teadmiste, oskuste, vilumuste, kogemuste, väärtushinnangute ja isikuomaduste.

Kutsekvalifikatsioon – antud kutsealal nõutav kompetentsuse tase, mida tunnustatakse kas reguleeritud, ajalooliselt või rahvusvaheliselt kujunenud nõuete alusel.

I tase – töötaja täidab tööülesandeid ühesuguses olukorras, on omandanud kutsealased oskused ja teadmised enamasti kutsealasel väljaõppel, võib vajada juhendamist töö käigus, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

II tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste omab vilumust ja kogemust, töötab iseseisvalt, vastutab oma tööülesannete täitmise eest;

III tase – töötaja täidab tööülesandeid erisuguses ja vahelduvas olukorras, lisaks enamasti kutsealasel väljaõppel omandatud oskustele ja teadmiste ning vilumustele ja kogemustele omab meisterlikkust, valmisolekut kutsealaste oskuste ja teadmiste edasiandmiseks, korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

IV tase – töötaja täidab analüüsimist ja otsustamist eeldavaid tööülesandeid muutuvast olukorras, omab kutsealaseid teadmisi ja oskusi; korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest;

V tase – töötaja täidab teadmiste laiendamist, probleemide lahendamist, teaduslike teooriate ja mõistete rakendamist, olemasolevate teadmiste analüüsimist, süstematiseerimist ja edasiarendamist ning õpetamist eeldavaid tööülesandeid muutuvast olukorras, omab laialdasi kutsealaseid teadmisi ja oskusi, korraldab ressurside jagamist ja teiste tööd ning vastutab selle eest.

### KUTSEALASED TERMINID

**Rahvakunsti** mõiste käesolevas kutsestandardis hõlmab inimese loovat tegevust, mis on seotud tarbeliste ja/või dekoratiivsete esemete valdavalt käsitööndusliku valmistamisega ja esitab loovalt mingi inimgrupi traditsioone.

Seosed traditsioonidega on täheldatavad vormis, dekooris, materjalikasutuses, valmistus- ja kasutusviisides. Samuti võidakse rõhutada ka esemete, tegevuse või tegija seotust mingi kindla inimgrupi elulaadi, vaimuse ja väärtushinnangutega.

Rahvakunst võib omada tuntavaid seoseid traditsioonidega kuid rahvakunstnikku võib inspireerida ka tänane maailm ja elukeskkond. Pärimustekkeprotsess on pidev ja rahvakunst on elav.

#### **Käsitöö** kui tegevus

Käsitöö on inimtegevuse liik, eseme või materjali valmistusviis. Käsitööprotsessis on tegija aktiivne protsessi mõjutaja – valmistaja isiklikud (käelised või sellega võrreldavad) **oskused** ja valmistamiskäiku mõjutavad **valikud** on otsustava tähtsusega iga üksiku valmistatava eseme puhul.

Automatiseeritud tööetappide osa käsitööeseme valmimisel on vähene või puudub.

Käsitööeseme valmistamiseks kulutatud **aeg** on kordades suurem kui analoogse eseme valmistamine tööstuslikult, see asjaolu võib olla määrav käsitööeseme turuväärtuse

kujunemisel<sup>4</sup>.

Käsitööle kui tegevusalale on iseloomulik, et paljude teadmiste sünni eelduseks on isiklik kogemus. Oluliseks faktoriks võib olla ka kogemuse omandamise viis (iseõppimine, personaalne juhendamine, põlvkondadevaheline side).

**Käsitööesemelt** oodatakse tänapäeval isikupära, kordumatust, kõrget kvaliteeti ja elamuslikkust.

Käsitööeseme valmistusviis (nt traditsiooniline töövõte, kohaliku materjali kasutamine jne) võib mõjutada kliendi/tarbija hoiakuid toote suhtes ja mõjutada eseme turuväärtust.

Käsitööese on teatud emotsionaalsete väärtuste kandja ja teadmiste vahendamise kanal.

**Käsitööoskus** on käelise töö käigus läbi teadmiste ja kogemuste sündinud vilumus, mis aitab jõuda soovitud tulemuseni. Käsitööoskus ja inimese väärtushinnangud võivad olla vastastikusel mõjus.

**Rahvakunstieseme analoog** on ese, mille valmistamisel on taotletud välist sarnasust originaalesemega.

**Rahvakunstieseme koopia** on ese, mis on valmistatud eeskujust lähtuvalt, järgides võimalikult täpselt originaalilähedast materjali- ja värvikasutust, töövõtteid jne.

**Rahvakunstieseme rekonstruktsioon** on ese, mille valmistamisel on toetunud rahvakunstieseme fragmendile või kirjeldusele.

---

<sup>4</sup> Kuna käsitöötegevusega kaasneb ka käsitöötoote mõiste, siis viidatakse siinkohal aspektidele, mis võivad mõjutada käsitöötoote väärtust tänapäeva kliendi silmis.



## Lisa B

### **KUTSEOSKUSNÕUDED**

Üldoskused ja -teadmised – tegevusvaldkondi läbivad nõuded üldistele oskustele ja teadmistele.

Põhioskused ja -teadmised – kutsealal tegutsemiseks vajalikud nõuded oskustele ja teadmistele.

Eriioskused ja -teadmised – nõuded oskustele ja teadmistele, mis on seotud spetsialiseerumisega.

Lisaoskused ja -teadmised – soovituslikud oskused ja teadmised, mis toetavad ja laiendavad kutseoskusi või seonduvad lisakvalifikatsiooniga.

Isikuomadused ja võimed – nõuded kutsealal töötamiseks eeldatavatele isiku- ja isiksuslikele omadustele ja füüsilistele võimetele.

### **KONKREETSETE TEADMISTE JA OSKUSTE TASEMETE KIRJELDUSED**

Algtase – mõistete, faktide ja põhimõtete teadmine; põhiliste töövõtete valdamine.

Keskase – mõistete ja faktide tõlgendamine ja võrdlemine, seoste loomine; mitmekesiste töövõtete valdamine.

Kõrgtase – seostatud faktide alusel analüüsimine, prognoosimine, järeldamine, üldistamine, hindamine; mitmekesiste keerukate töövõtete valdamine

## KEELTE OSKUSTASEMETE KIRJELDUSED

## Lisa C

	A1	A2	B1	B2	C1	C2	
MÕISTMINE	Saan aru tuttavatest sõnadest ja fraasidest, mis puudutavad mind, minu perekonda ja minu vahetut ümbrust, kui inimesed räägivad aeglaselt ja selgelt.	Saan aru fraasidest ja sageli kasutatavatest sõnadest, mis on vahetult seotud mulle oluliste valdkondadega (näiteks info minu ja mu perekonna kohta, sisseostude tegemine, kodukoht, töö). Saan aru lühikeste, lihtsate ja selgelt väljähääldatud ütluste põhisisust.	Saan aru põhilisest infost selges tavakõnes tuttavatel teemal: töö, kool, vaba aeg jne. Saan aru aeglaselt ja selgelt edastatud raadio- või teleasaadete põhisisust, kui need käsitlevad päevateemasid või mulle huvitavaid teemasid.	Saan aru pikematest kõnedest ja ettekannetest ning tuttava teema puhul isegi nende keerukamatest nüanssidest. Saan aru enamiku teleuudiste, publitsistikasaadete ja filmide sisust.	Saan aru pikemast tekstist isegi siis, kui see pole selgelt liigendatud ja seosed on esitatud kas kaudselt või vihjamisi. Saan suurema vaevata aru tele-programmidest ja filmidest.	Saan vaevata aru igasugusest kõnest, olenemata sellest, kus seda esitatakse. Saan aru ka kiirkõnest, kui mulle antakse pisut aega hääldusviisiga harjumiseks.	KUULAMINE
	Saan aru tuttavatest nimedest, sõnadest ja väga lihtsatest lausetest näiteks siltidel, plakatitel või kataloogides.	Saan aru väga lühikestest lihtsatest tekstidest. Oskan leida eeldatavat spetsiifilist informatsiooni lihtsatest igapäevatekstidest (näiteks reklaamid, töopakumised, prospektid, menüüd, sõiduplaanid), samuti saan aru lühikestest lihtsatest isiklikest kirjadest.	Saan aru tekstidest, mis koosnevad sagedamini esinevatest või minu tööga seotud sõnadest. Saan aru sündmuste, mõtete ja soovide kirjeldusest isiklikest kirjadest.	Saan aru aktuaalsetel teemadel kirjutatud artiklitest, kus autorid väljendavad mingeid kindlaid seisukohti või vaatenurki. Saan aru tänapäevasest proosast.	Saan aru pikadest ja keerulistest tekstidest, nii olustikulistest kui ka kirjanduslikest, tajudes nende stiililist eripära. Saan aru erialastest artiklitest ja pikematest tehnilistest juhenditest isegi siis, kui need vahetult ei puuduta minu eriala.	Saan vaevata aru kõigist kirjalliku teksti liikidest, sealhulgas abstraktsetest, struktuuriit ja/või keeleliselt keerulistest tekstidest, näiteks käsiraamatutest, erialastest artiklitest ja ilukirjandusest.	LUGEMINE
RÄÄKIMINE	Oskan lihtsal viisil suhelda tingimusel, et vestluspartner aeglaselt räägib, vajadusel öeldut kordab või ümber sõnastab ning mind vestlemisel aitab. Oskan küsida lihtsaid küsimusi ja neile vastata.	Saan hakkama igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel teemadel. Oskan kaasa rääkida, ehkki ma ei oska veel ise vestlust juhtida.	Saan enamasti keelega hakkama maal, kus see on kasutusel. Oskan ettevalmistuseta vestelda tuttavatel, huvitaval või olulisel teemal: pere, hobi, töö, reisimine ja päevasündmused.	Oskan vestelda piisavalt spontaanselt ja ladusalt, nii et suhtlemine keelt emakeelena kõnelevate inimestega on täiesti võimalik. Saan aktiivselt osaleda aruteludes tuttavatel teemal, oskan oma seisukohti väljendada ja põhjendada.	Oskan end mõistetakse teha ladusalt ja spontaanselt, väljendeid eriti otsimata. Oskan kasutada keelt paindlikult ja tulemuslikult nii ühiskondlikel kui ka tööalastel eesmärkidel. Oskan avaldada mõtteid ja arvamusi ning vestluses teemat arendada.	Saan vaevata osaleda igas vestluses ja diskussioonis ning oskan idioome ja kõnekeelseid väljendeid. Oskan täpselt edasi anda tähendusvarjundeid. Vajadusel oskan lausungi ümber sõnastada, nii et vestluses osalejad seda vaevalt märkavad.	SUULINE SUHTLUS
	Oskan kasutada lihtsaid fraase ja lauseid kirjeldamiseks kohta, kus elan, ja inimesi, keda tunnen.	Oskan kasutada mitmeid fraase ja lauseid, et kirjeldada oma perekonda ja teisi inimesi, elutingimusi, hariduslikku tagapõhja, praegust või eelmist tööd.	Oskan lihtsate seostatud lausetega kirjeldada kogemusi, sündmusi, unistusi ja kavatsusi. Oskan lühidalt põhjendada ning selgitada oma seisukohti ja plaane. Oskan edasi anda jutu, raamatu ja filmi sisu ning kirjeldada oma muljeid.	Oskan selgelt ja üksikasjalikult käsitleda ainet laias teemaringis, mis puudutab minu huvialasid. Oskan selgitada oma seisukohti aktuaalsetel teemadel, tuues välja erinevate arvamuste poolt- ja vastuargumendid.	Oskan keerulisi teemasid täpselt ja üksikasjalikult kirjeldada, välja tuua alateemad ja olulisemad punktid ning teha kokkuvõtet.	Oskan esitada selge ja ladusa, kontekstile vastavas stiilis kirjelduse või põhjenduse, millel on loogiline ülesehitus, mis aitab kuulajal märgata ja meelde jätta kõige olulisemat.	SUULINE ESITUS
KIRJUTAMINE	Oskan kirjutada lühikest ja lihtsat teadet (näiteks postkaarti puhkuse-tervitustega) ning täita formulare (näiteks hotelli registreerimislehte, kus küsitakse isikuandmeid: nime, aadressi, rahvust/kodakondsust).	Oskan teha märkmeid ja koostada väga lihtsat isiklikku kirja, näiteks kellegi tänamiseks.	Oskan koostada lihtsat seostatud teksti tuttavatel või mulle huvi pakkuvatel teemal. Oskan kirjutada isiklikku kirja, milles kirjeldan oma kogemusi ja muljeid.	Oskan kirjutada selgeid ja detailseid tekste mulle huvi pakkuvates teemaringis. Oskan kirjutada esseid, aruannet või referaati, edastamaks infot ning kommenteerides ja põhjendades oma seisukohti. Oskan kirjutada kirju, milles tõstan esile kogemuste ja sündmuste mulle olulisi aspekte.	Oskan ennast väljendada selges, hästi liigendatud tekstis, avaldades oma arvamust vajaliku põhjalikkusega. Oskan kirjutada kirja, esseid või aruannet keerukal teemal ja esile tõsta olulisemat. Oskan lugejast lähtuvalt kohandada oma stiili.	Oskan kirjutada ladusalt ja selgelt vajalikus stiilis. Oskan koostada keerulisi kirju, aruandeid või artikleid, esitada ainet loogiliselt liigendatuna nii, et lugeja suudab eristada olulist. Oskan koostada erialaseid ja ilukirjanduslikke sisukokkuvõtteid, annotatsioone ning retsensioone.	KIRJUTAMINE

### Euroopa Nõukogu keeleoskustasemete süsteem: enesehindamise skaala

## **ARVUTI KASUTAMISE OSKUS**

Arvutikasutaja oskustunnistus – AO (ECDL/ICDL – The European Computer Driving Licence/The International Computer Driving Licence) tõendab selle omaja praktilisi põhioskusi laiatarbe tarkvara kasutamisel. (AO tunnistuse omamine ei ole kutsekvalifikatsiooni taotlemisel kohustuslik.)

7 moodulit:

AO1 – Infotehnoloogia põhimõisted ja infoühiskond

AO2 – Arvuti kasutamine ja failihaldus

AO3 – Tekstitöötlus

AO4 – Tabelitöötlus

AO5 – Andmebaasid

AO6 – Esitus

AO7 – Informatsioon ja kommunikatsioon

### **AO1 INFOTEHNOLOOGIA PÕHIMÕISTED JA INFOÜHISKOND**

1. Põhimõisted
2. Riistvara
3. Mälu
4. Tarkvara
5. Arvutivõrgud
6. Arvutid igapäevaelus
7. Infotehnoloogia ja ühiskond
8. Turvalisus, õiguskaitse ja seadusandlus
9. Infotehnoloogia ja Eesti

### **AO2 ARVUTI KASUTAMINE JA FAILIHALDUS**

1. Elementaarioskused
2. Töölaud
3. Failihaldus
4. Failide lihtne redigeerimine
5. Prindihaldus

### **AO3 TEKSTITÖÖTLUS**

1. Alustamine
2. Põhioperatsioonid
3. Kujundamine (vormindamine)
4. Dokumendi viimistlemine
5. Printimine
6. Muud oskused

### **AO4 TABELITÖÖTLUS**

1. Elementaarioskused
2. Põhioperatsioonid
3. Valemid ja funktsioonid
4. Kujundamine (vormindamine)
5. Diagrammid ja objektid
6. Printimine

## Lisa D

### **AO5 ANDMEBAASID**

1. Alustamine
2. Andmebaasi loomine
3. Vormi kasutamine
4. Informatsiooni otsimine
5. Aruanded

### **AO6 ESITLUS**

1. Elementaaroskused
2. Põhitegevused
3. Vormindamine
4. Graafika ja diagrammid
5. Printimine ja levitamine
6. Slaidiseansi efektid
7. Slaidiseansi vaatamine

### **AO7 INFORMATSIOON JA KOMMUNIKATSIOON**

1. Veebi kasutamise elementaaroskused
2. Veebis navigeerimine
3. Otsing veebis
4. Järjehoidjad (bookmarks)
5. Elektronposti kasutamise elementaaroskused
6. Kirjavahetus
7. Adresseerimine
8. Postkasti haldamine
9. Listid ja uudisgrupid

## LISA E

### **Käsitöömeistri kutseetika**

Meistrile on käsitöö südameasi.

Meister teeb kvaliteetset tööd.

Meister korraldab oma tööd arukalt ja kasutab ressursse säästlikult.

Meister austab ja järgib oma töös autorikaitse põhimõtteid. Meister ei kasuta teise autori ideid ilma vastava kokkuleppeta.

Meister hoidub tegevustest, mis kahjustavad käsitöö mainet.

Meistrile on ametiau ja südametunnistuse järgi tehtud töö rahast eespool.

Meister ei anna omavalmistatud esemete materjalide, koostise ja valmistusviiside kohta eksitavat informatsiooni.

Meister vastutab oma töö eest.

Meister ei halvusta teiste käsitöömeistrite seljataga nende töid ja tegemisi.

Kui Meister lubab kasutada oma nime mitte tema poolt valmistatud käsitöötoodetel, siis vastutab ta ka nende toodete kvaliteedi eest.

Meister tunneb ja austab eesti rahvapärandit ning kaitseb käsitöötraditsioone.

Meister aitab jõudumööda kaasa oma valdkonna arengule.

Meister on õpi- ja arenemishimuline.